

Enkätundersökning om skydd av nationellt särskilt värdefulla sjöar och vattendrag 2017

Del 2 och 3. Komplettering av bevarandevärden och
bedömning av långsiktigt skydd



Havs- och vattenmyndigheten
Datum: 2017-11-30

Ansvarig utgivare: Jakob Granit
Omslagsfoto: Erik Törnblom

Havs- och vattenmyndigheten
Box 11 930, 404 39 Göteborg
www.havochvatten.se

Del 2 och 3. Komplettering av bevarandevärden och bedömning av långsiktigt skydd

Del 2 och 3. Komplettering av bevarandevärden och bedömning av långsiktigt skydd

Erik Törnblom Havs- och vattenmyndigheten
Eddie von Wachenfeldt ArtDatabanken

Förord

Denna promemoria redovisar resultat från en tredelad enkätundersökning riktad till länsstyrelserna som Havs- och vattenmyndigheten genomförde våren 2017. Enkätundersökningens syfte var att inhämta underlag till genomförande och redovisning av Havs- och vattenmyndighetens uppdrag om skydd av värdefulla sjöar och vattendrag i myndighetens regleringsbrev för 2017. Redovisningen fokuserar på de delar av enkätundersökningen som handlar om länsstyrelsernas kompletteringar av bevarandevärden i databasen Värdefulla vatten och bedömningar av skyddet av nationellt särskilt värdefulla sjö- och vattendragsmiljöer.

Göteborg 2017-??-??

Björn Sjöberg

INNEHÅLL

INLEDNING	7
SAMMANFATTNING.....	7
ENKÄTFRÅGOR, RESULTAT OCH DISKUSSION	9
Uppdatering av bevarandevärden (precisering av skyddsvärden och områdesbeskrivningar - Del två av enkätundersökningen.....	9
Nationellt särskilt värdefulla områden, naturvärden	9
Nationellt särskilt värdefulla områden, kulturmiljövärden.....	10
Nationellt särskilt värdefulla områden, fisk-/fiskevärden	10
Bedömning av långsiktigt skydd av nationellt särskilt värdefulla områden samt förutsättningar för bevarande. - Del 3 av enkätundersökningen.....	11
Naturvård. Antal områden, arealer och geografisk fördelning med och utan långsiktigt skydd.....	12
Kulturmiljövård. Antal områden, arealer och geografisk fördelning med och utan långsiktigt skydd.....	18
Fisk-/fiskevård. Antal områden, arealer och geografisk fördelning med och utan långsiktigt skydd.....	24

Inledning

Havs- och vattenmyndigheten fick i sitt regleringsbrev för 2017 i uppdrag att i samarbete med Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och Skogsstyrelsen redovisa skyddsläget för värdefulla sjöar och vattendrag. Uppdraget omfattade även att uppdatera och komplettera utvalda attribut för nationellt särskilt värdefulla vattenmiljöer i databasen Värdefulla vatten, bedöma huruvida områdena har ett tillräckligt skydd samt revidera den nationella strategin för skydd av vattenanknutna natur- och kulturmiljöer från 2007. I genomförandearbetet har Havs- och vattenmyndigheten gjort tolkningen att uppdraget omfattar de områden i databasen värdefulla som är särskilt prioriterade för skydd d v s nationellt särskilt värdefulla områden.

Som en del av genomförandet av regeringsuppdraget inhämtades under våren 2017 underlag från länsstyrelserna genom en enkätundersökning. I detta PM redovisas del två och tre av undersökningen som handlar om kompletteringar av bevarandevärden för respektive område samt länsstyrelsernas bedömningar av om områdena har ett långsiktigt skydd eller inte. Del ett av undersökningen, som handlar om länsstyrelsernas arbete med nationellt särskilt värdefulla sjöar och vattendrag mer generellt, redovisas i ett annat PM.

Enkätundersökningen utformades i samråd med arbetsgruppen för genomförandet av regeringsuppdraget och riktades till länsstyrelsernas ansvariga för naturvärden, fisk-/fiskevärden och kulturmiljövärden. Enkäterna utformades så att varje länsstyrelse kunde svara separat utifrån respektive intresse. I detta PM redovisas omfattningen av länsstyrelsernas kompletteringar av bevarandevärden samt en sammanställning av bedömningarna av skydd av respektive område utpekade som nationellt särskilt värdefullt för naturvärden, fisk-/fiskevärden respektive kulturmiljövärden.

Sammanfattning

Denna promemoria redovisar resultat från den andra och tredje delen av en undersökning om nationellt särskilt värdefulla sjöar med syfte att svara på de frågor Regeringen ställt i regleringsbrevet till Havs- och Vattenmyndigheten 2017. I undersökningen ombads länsstyrelserna komplettera uppgifter om bevarandevärden och bedöma långsiktigt skydd för nationellt särskilt värdefulla vatten (natur- kulturmiljö- och fisk-/fiskevärden) som ingår i databasen Värdefulla vatten. Länsstyrelsernas ombads även att besvara frågor om vilka hot som finns, vilka behov man har av att peka ut nya områden och hur databasen Värdefulla vatten används i länsstyrelsens arbete mer generellt som redovisas på annat ställe.

För naturvärden kompletterades 148 (28%) områden med information för attributet Beskrivning av miljö och 108 (21%) områden för attributet Preciserat skyddsvärde. För fisk-/fiskevärden kompletterades bevarandevärden för attributen Förekomst av rödlistade och hotade arter, Skyddsvärda stammar, Skyddsvärda arter och Omfattning på fritidsfiske, där i genomsnitt 12% av attributen reviderades.. För kulturmiljövärden kompletterades attributen Områdesbeskrivning, kommentar till kulturhistoriskt tema,

kontinuitet i bruk, pedagogisk potential, upplevelsevärden, och samlade värden. Kompletteringar gjordes för i genomsnitt 10% av de olika beskrivningarna av bevarandevärden. Flest antal kompletteringar 103 (24%) gjordes för attributet för samlade värden. Samtliga kompletteringar kommer efter kvalitetsgranskning att föras in i databasen Värdefulla vatten.

Länsstyrelserna ombads även bedöma det långsiktiga skyddet för respektive område som är utpekade som nationellt särskilt värdefullt vatten utifrån de tre intressena. Bedömningen av långsiktigt skydd skulle göras med stöd av de riktlinjer som anges i den nationella strategin (t ex nationalpark, naturreservat, Natura2000 med fastställd bevarandeplan, kulturresevat, fornlämning och byggnadsminne m fl.). Det räcker dock inte med att ett område är formellt skyddat utan för att skyddet av ett område skall bedömas vara långsiktigt ska det dessutom vara avsatt med syfte att skydda limniska eller vattenanknutna bevarandevärden och ha relevanta gränser för detta. Det skall vara juridiskt bindande och i relevanta fall skall frågan om ersättning till berörda sakägare vara behandlad. Vattenanknutna bevarandevärden skall vara beskrivna och dokumenterade. Områdena skall också i relevanta fall ha föreskrifter, skötselplan och uppföljning av dessa värden. För kulturmiljövärden ska bedömas om befintlig kommunal planering eller områdesbestämmelser för livsmiljöer (biotoper) i detaljplanerat område utgör långsiktigt skydd.

För Naturvärden bedömdes 138 områden (26%) ha ett långsiktigt skydd medan 385 områden (74%) saknade skydd för delar av eller hela de utpekade områdena. 388 000 hektar (24,8%) sjöar och vattendrag utpekade för höga Naturvärden bedömdes ha ett långsiktigt skydd. För Kulturmiljövärden bedömdes 88 områden (21%) ha ett långsiktigt skydd medan 260 områden (61%) saknade skydd för delar av eller hela de utpekade områdena. 120 000 hektar (8,2%) nationellt särskilt värdefulla områden utpekade för Kulturmiljövärden bedömdes ha ett långsiktigt skydd. För 78 områden lämnades ingen bedömning. För Fisk-/fiskevärden bedömdes 31 områden (11%) ha ett långsiktigt skydd medan 233 områden (83%) saknade skydd för delar av eller hela de utpekade områdena. 570 000 hektar (30,0%) nationellt särskilt värdefulla sjöar och vattendrag utpekade för höga Fisk-/fiskevärden bedömdes ha ett långsiktigt skydd. För 17 områden lämnades ingen bedömning.

Den bedömda skyddsbilden varierade stort både inom och mellan län och de tre intressena. Bedömningar av långsiktigt skydd varierade oavsett intresse för utpekande alltifrån att huvuddelen av de utpekade områdena bedömdes vara långsiktigt skyddade i vissa län till att inga områden bedömdes ha långsiktigt skydd i andra. Förutom att det finns stora skillnader mellan länen hur man har arbetat med skydd av vattenmiljöer så kan resultaten spegla att bedömningen av vilket långsiktigt skydd en skyddsform ger kan variera utifrån geografiska förutsättningar för genomförande. En annan förklaring kan vara att det kan vara svårt att bedöma skyddet för stora utpekade nationellt särskilt värdefulla vatten där endast mindre delar omfattas av juridiskt bindande skydd, eller till och med enstaka objekt som det kan vara fallet när det gäller kulturminnen. Beroende på skillnader i utpekanden, genomförande av skydd och synen på vad som är långsiktigt skyddat är det inte möjligt att utifrån resultaten bedöma geografiska skillnader. Helt klart är dock att det för de allra flesta länen och för samtliga intressen återstår mycket stora arealer nationellt särskilt värdefulla vattenmiljöer som saknar långsiktigt skydd.

Enkätfrågor, resultat och diskussion

De underlag som har använts för denna promemoria är de svar och bedömningar som inkom för del 2 respektive del 3 i den enkätundersökning som riktades till länsstyrelserna våren 2017. Enkätundersökningen bestod av tre delar som utformats på likartat sätt för naturvård, fisk-/fiskevård och kulturmiljövård. Den första delen av undersökningen om frågor om länsstyrelsernas arbete med nationellt särskilt värdefulla vattenmiljöer redovisas i ett annat PM. Den andra delen av undersökningen var en begäran till länsstyrelserna om att granska och vid behov komplettera beskrivningarna av nationellt särskilt värdefulla områden i databasen Värdefulla vatten. Den tredje delen av undersökningen var en begäran till länsstyrelserna om att genomföra en bedömning av det långsiktiga skyddet av respektive läns nationellt särskilt värdefulla områden. Enkätundersökningen skickades till samtliga länsstyrelser med tre månaders svarstid.

Enkätundersökningens andra och tredje del bestod av tre Excelfiler (en var för intressena naturvård, fisk-/fiskevård respektive kulturmiljövård) och innehöll respektive läns nationellt särskilt värdefulla områden för naturvärden, fisk-/fiskevärden eller kulturvärden. Varje fil innehöll olika flikar varav en var avsedd för komplettering av bevarandevärden för nationellt särskilt värdefulla områden (redovisas närmare nedan) och en annan för bedömning av långsiktigt skydd av samma områden. För varje fråga gavs länsstyrelserna även möjlighet lämna kommentarer. Kommentarer återfinns i sin helhet i en separat sammanställning

Uppdatering av bevarandevärden (precisering av skyddsvärden och områdesbeskrivningar - Del två av enkätundersökningen

Nationellt särskilt värdefulla områden, naturvärden

För nationellt särskilt värdefulla områden för naturvärden i databasen Värdefulla vatten ombads länsstyrelserna att granska beskrivningarna av bevarandevärden i form av följande attribut för respektive område:

- *Beskrivning*: Beskrivning av miljö, företeelser och värden i området
- *Preciskydd*: Preciserat skyddsvärde. Konkretisering av motiven (dvs naturvärdena) till avgränsningen av området
- *Restaurering*: Behov av restaureringsinsatser eller andra åtgärder som behövs för att trygga områdets bevarandevärden

I tabell 2 redovisas omfattningen på länsstyrelsernas uppdateringar av områdesbeskrivningar av nationellt särskilt värdefulla områden utpekade för naturvärden som där motiveringarna uppdaterades. Samtliga län besvarade del två av enkäten med avseende på naturvärden.

Tabell 2. Länsstyrelsens uppdatering på områdesnivå för beskrivning, av precisering för skydd och kommentar om restaureringsbehov, för särskilt värdefulla områden med **naturvärden**.

	Beskrivning	Precisering	Restaurering
Ja	148	108	101
Nej	377	417	424
Antal	525	525	525

Nationellt särskilt värdefulla områden, kulturmiljövärden

För nationellt särskilt värdefulla områden för kulturmiljövärden i databasen Värdefulla vatten ombads länsstyrelserna att granska beskrivningarna av följande attribut för respektive område:

BESKRIVNING: Områdesbeskrivning. Beskrivning av områdets kulturhistoriska kärnvärden relaterat till vatten. Beskrivningarna ska utgå från huvudkriterierna i den nationella strategin: 1. Sammanhang och förståelse – Ingår i och tydliggör ett större kulturhistoriskt sammanhang – kontinuitet eller tidssnitt. 2. Representativitet och karaktärgivare – Betydelse för samhällsutvecklingen ur ett nationellt perspektiv

TEMA_KOM: Kommentar till kulturhistoriskt tema. Kulturhistoriskt tema för respektive objekt är beskrivet utifrån länsstyrelsernas bedömningar av ett antal attribut. Dessa attribut och länsstyrelsens bedömningar finns i enkätfliken

KONT_KOM: Eventuell kommentar till Kontinuitet i bruk

PEDKOM: Pedagogisk potential, kulturhistorisk berättelse, tillgänglighet, möjlighet att utveckla som besöksmål, möjlighet att bruka/använda miljöer (ej obligatorisk).

UPPLEVELSE: Upplevelsevärden. Möjligheter till upplevelser mer indirekt, associativ och känslomässig förståelse för landskapet som helhet och människans historia i landskapet. Upplevelser av skönhet, identitet, igenkännande.

SAMLADVARDEN: Samlade värden. Betydelsefullt ur flera perspektiv: Kultur, natur, rekreation/friluftsliv (kultur och natur, kultur och rekreation/friluftsliv, kultur, natur, rekreation/friluftsliv).

Antalet områden där motiveringarna ändrades finns i tabell 3. Tre länsstyrelser besvarade inte del 2 av enkäten.

Tabell 3. Länsstyrelsens uppdatering på områdesnivå för särskilt värdefulla områden med **kulturvärden** för beskrivning av områden, kommentar till kulturhistoriskt tema (TEMAKOM), kommentar till kontinuitet i bruk (KONT_KOM), pedagogisk potential (PEDKOM), upplevelsevärden (UPPLEVELSE) samt samlade värden.

	BESKRIVNING	TEMAKOM	KONTIN	KONT_KOM	PEDKOM	UPPLEVELSE	SAMLADVARDEN
Ja	50	35	23	20	37	28	103
Nej	300	315	327	330	313	322	247
Inget svar	76	76	76	76	76	76	76
	426	426	426	426	426	426	426

Nationellt särskilt värdefulla områden, fisk-/fiskevärden

För nationellt särskilt värdefulla områden för fisk-/fiskevärden i databasen Värdefulla vatten ombads länsstyrelserna att granska beskrivningarna av följande attribut för respektive område:

RodHotArt: Förekomst av rödlistade och hotade arter. I området förekommande fiskarter som tas upp i ArtDatabankens rödlista Kunskapsbrist (DD), Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN), Sårbar (VU) och Missgynnad (NT) benämns rödlistade. Vid utpekandet 2007 omfattades följande: Fiskar; asp, storskallesik, vårsiklöja, flodnejonöga, havsnejonöga, mal, ål, Gullspångslax, storröding (sydsvenska bestånd) och vimma. Andra rödlistade arter; flodkräfta, flodpärlmussla, tjockskalig målarmussla och flat dammussla.

SkyddStam: Skyddsvärda stammar. Stammar av fisk eller kräftor som bedöms skyddsvärda. Arter och stammar som inte är rödlistade men som ur allmän fiskevårds- och fiskesympunkt

bedöms som skyddsvärda är: lax, havsöring, öring, röding och harr (Fiskeristyrelsen 1984). Populationerna skall vara ursprungliga och inneha sådana unika egenskaper att de ur ekologisk och allmän fiskesynpunkt bedöms ha ett mycket stort skyddsvärde. De kan också utgöra relikta bestånd eller randpopulationer och/eller uppvisa en särskild anpassning till en viss miljö. Älvsik och kusharr som lever längs norrlandskusten och vandrar upp i vattendragen för lek kan betraktas som skyddsvärda ur fiskesynpunkt.

SkyddArt: Arter av fisk eller kräftor som bedöms skyddsvärda eller sällsynta.

AntFiskeTf: Antal fritidsfisketillfällen i området. Mycket omfattande >10 000 fiskedygn/år, Omfattande 5000-10 000 fiskedygn/år, Måttligt 2000-5000 fiskedygn/år. Litet 0-2000 fiskedygn/år.

FriFiskArt: Viktiga fritidsfiskearter

Antalet områden där bevarandevärden kompletterades redovisas i tabell 4. Redovisningen omfattar de 17 länsstyrelser som besvarade denna del av enkätundersökningen.

Tabell 4. Länsstyrelsens uppdatering på områdesnivå för hotade arter (Rodhot), skyddsvärda stammar (skyddsstam), skyddade arter (skyddart), antal fisketillfällen (AntFiskeTf) samt art för fritidsfiske (FriFiskArt) för nationellt särskilt värdefulla områden med **fisk- och fiskevärden**.

	RödhotArt	Skyddsstam	Skyddart	AntFiskeTf	FriFiskArt
Ja	54	27	18	28	37
Nej	193	220	229	219	210
Inget svar	34	34	34	34	34
	281	281	281	281	281

Bedömning av långsiktigt skydd av nationellt särskilt värdefulla områden samt förutsättningar för bevarande. - Del 3 av enkätundersökningen

I syfte att inhämta underlag till redovisningen av skydd av värdefulla sjöar och vattendrag i Havs- och vattenmyndighetens regeringsuppdrag ombads länsstyrelserna att bedöma skyddet av sina utpekade nationellt särskilt värdefulla områden. Bedömningarna genomfördes för varje område med stöd av de styrmedel för långsiktigt skydd som anges i den nationella strategin¹. För varje nationellt särskilt värdefullt område fick länsstyrelserna i uppdrag att bedöma om:

1. området är långsiktigt skyddat
2. området till stor del är skyddat men att skyddet är otillräckligt för att långsiktigt trygga bevarandevärdena
eller
3. området saknar eller har ett visst skydd men skyddet är otillräckligt för att långsiktigt trygga bevarandevärdena

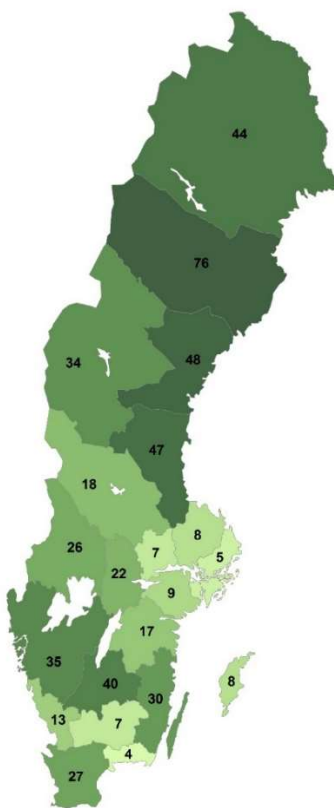
Bedömningen av långsiktigt skydd skulle göras med stöd av de riktlinjer som anges i den nationella strategin (t ex nationalpark, naturreservat, Natura2000 med fastställd bevarandeplan, kulturresevat, fornlämning och byggnadsminne m fl.). Det räcker dock inte med att ett område är formellt skyddat utan för att skyddet av ett område skall bedömas vara långsiktigt ska det dessutom vara avsatt med syfte att skydda limniska eller vattenanknutna bevarandevärden och ha relevanta gränser för detta. Det skall vara juridiskt

¹ Naturvårdsverket 2007. Nationell strategi för skydd av vattenanknutna natur- kulturmiljöer. Rapport 5666.

bindande och i relevanta fall skall frågan om ersättning till berörda sakägare vara behandlad. Vattenanknutna bevarandevärden skall vara beskrivna och dokumenterade. Områdena skall också i relevanta fall ha föreskrifter, skötselplan och uppföljning av dessa värden. För kulturmiljövärden ska bedömas om befintlig kommunal planering eller områdesbestämmelser för livsmiljöer (biotoper) i detaljplanerat område utgör långsiktigt skydd.

Naturvård. Antal områden, arealer och geografisk fördelning med och utan långsiktigt skydd

Totalt finns i databasen Värdefulla vatten 525 nationellt särskilt värdefulla områden som är utpekade för sina höga naturvärden. Områdena finns i alla län men antalet områden varierar mellan 4 i Blekinge och 76 i Västerbotten (Figur 1).



Figur 1. Antal nationellt särskilt värdefulla naturmiljöer som pekats ut för varje län. Totalt har 525 naturmiljöer pekats ut som särskilt värdefulla.

Sammantaget genomförde länsstyrelserna bedömningar av skydd för 523 områden (> 99%) (Tabell 5). Den totala arealen av samtliga 525 nationellt särskilt värdefulla områden utpekade för naturvärden uppgår till 6,15 miljoner hektar och ser man enbart till arealen vattenmiljöer så bedömdes skyddet för strax över 1,2 miljoner hektar (Tabell 5).

138 (26%) områden, med en sammanlagd areal på 993 000 hektar (16%), bedömdes vara långsiktigt skyddade. De nationellt särskilt värdefulla områdena omfattar i många fall även landmiljöer och om man bara tittar på arealen vattenyta (sjöar och vattendrag) så är den långsiktigt skyddade arealen ca. 238 000 hektar eller 20%. I kategorin områden som bedöms vara till stor del skyddade men där skyddet är otillräckligt för att långsiktigt trygga bevarandevärdena återfinns 150 områden (29%) med en areal som utgör 62% av den totala arealen. Den stora arealen kan förklaras av att några mycket stora sjöar eller delar av sjöar

ingår. Ett förhållandevis stort antal områden (245 stycken) motsvarande 45% av antalet och 22% av arealen särskilt värdefulla områden bedöms sakna eller ha ett visst skydd men som är otillräckligt för att långsiktigt trygga bevarandevärdena.

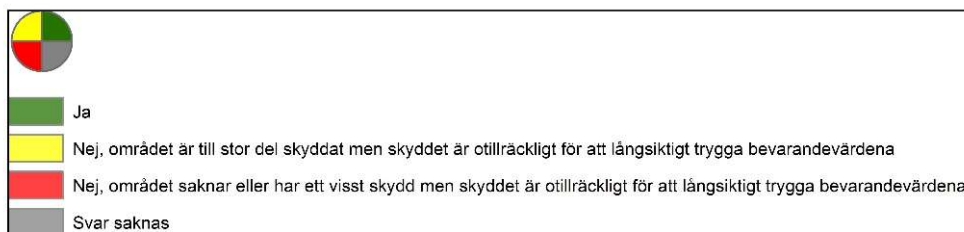
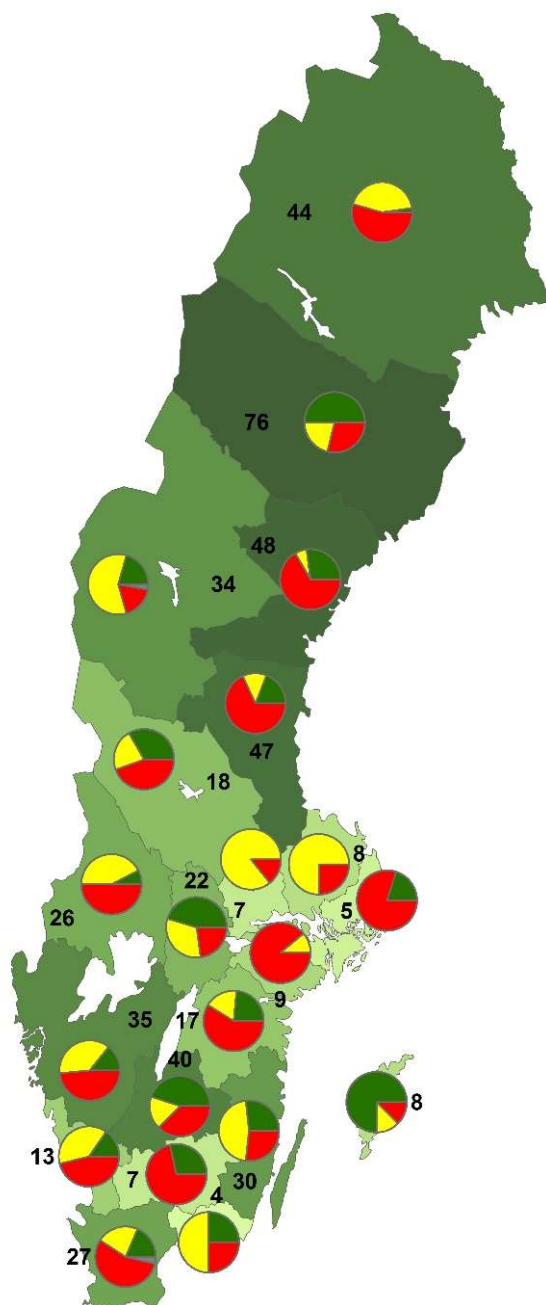
Tabell 5.

Länsstyrelsernas bedömning (21 st) av långsiktigt skydd för samtliga nationellt särskilt värdefulla **naturmiljöer** (525 st) där respektive område bedömts om det har ett långsiktigt skydd eller inte. För några områden (2 st) saknas bedömning. Areal är i hektar (ha).

NATUR	Antal områden		Areal		Sjöareal		Vattendragsareal	
Ja	138	26%	992 822	16%	237 726	20%	1 757	0%
Nej, området är till stor del skyddat men skyddet är otillräckligt för att långsiktigt trygga bevarandevärdena	150	29%	3 808 405	62%	298 709	25%	89 867	26%
Nej, området saknar eller har ett visst skydd men skyddet är otillräckligt för att långsiktigt trygga bevarandevärdena	235	45%	1 351 376	22%	679 183	56%	260 139	74%
Inget svar	2	0%	535	0%	279	0%	0	0%
Totalt	525	100%	6 153 138	100%	1 215 897	100%	351 763	100%

En länsvis sammanställning av antal och areal av områden som bedöms omfattas av eller saknar långsiktigt skydd redovisas i Bilaga 1. I figur 2 visas länsstyrelsernas bedömningar av långsiktigt skydd. Det är viktigt att notera att figuren visar andelar och att antalet nationellt särskilt värdefulla områden varierar starkt mellan länen.

Graden av skydd varierar starkt mellan länen alltifrån att inga områden bedöms ha ett långsiktigt skydd i Uppsala, Västmanland och Södermanland till upp mot att tre fjärdedelar av områdena bedöms vara långsiktigt skyddade på Gotland. I genomsnitt för hela riket bedömdes 26 % av antalet områden vara långsiktigt skyddade (tabell 5). Antalet områden som bedömdes vara till stor del är skyddade men otillräckligt för att långsiktigt trygga bevarandevärdena varierade starkt mellan länen alltifrån mer än tre fjärdedelar av områdena i Uppsala och Västmanland till inga områden i Stockholms län.

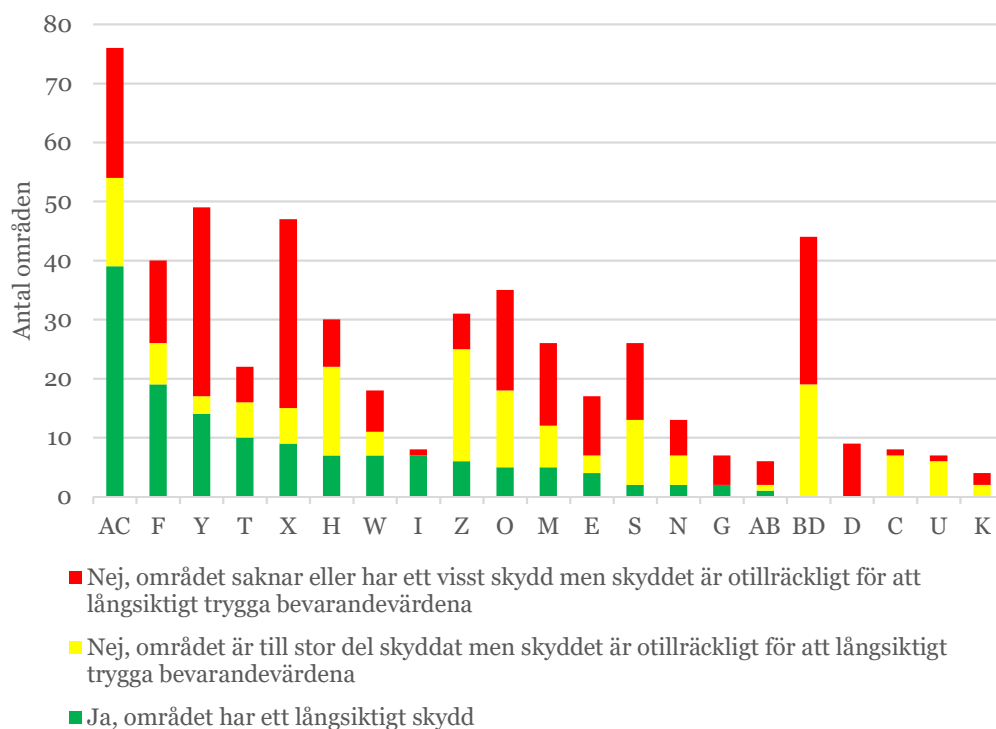


Figur 2. Länsstyrelsernas bedömning (21 st) av långsiktigt skydd för samtliga särskilt värdefulla **naturmiljöer** (525 st) där respektive område bedömts om det har ett långsiktigt skydd eller inte. För några områden (2 st) saknas bedömning. Andel områden för varje län som har eller saknar långsiktigt skydd framgår av cirkeldiagrammen, där siffrorna anger antalet områden för varje län.

I figur 3 presenteras de olika länsstyrelsernas bedömning av skydd av nationellt särskilt värdefulla naturmiljöer. Det finns stora regionala skillnader mellan hur många områden som länsstyrelserna har bedömt som långsiktigt skyddade. Skillnaderna kan bero på att arbetet med skydd av värdefulla vattenmiljöer har haft olika prioritet på länsstyrelserna eller att man har olika uppfattningar om vad som är ett långsiktigt skydd. En ytterligare förklaring skulle kunna vara att man ser olika på vilka miljöer som är skyddade, t ex om limniska miljöer är tillräckligt skyddade i skogligt inriktade naturreservat.

Resultaten visar på att några länsstyrelser har kommit längre i arbetet med att skapa ett långsiktigt skydd av sina nationellt särskilt värdefulla sjöar och vattendrag. Här kan särskilt nämnas Västerbotten, Jönköping och Västernorrland men även flera andra län har tryggt ett långsiktigt skydd av många utpekade områden. Andra länsstyrelser verkar inte ha kommit lika långt i arbetet och flera län redovisar bara enstaka eller inga långsiktigt skyddade områden. Här behöver en särskild arbetsinsats genomföras för att trygga en god nationell geografisk fördelning av de särskilt värdefulla områdena.

Västerbottens län är det län som redovisar flest områden med långsiktigt skydd (38 områden). Samtidigt är Västerbotten det län som har det överlägset största antalet utpekade områden och många områden som inte bedömts ha ett fullgott långsiktigt skydd. Oavsett hur många områden som länsstyrelserna pekat ut som nationellt särskilt värdefulla har inget av länen bedömt att samtliga områden är långsiktigt skyddade. Gotland uppvisar den största andelen långsiktigt skyddade områden men har ett jämförelsevis lågt antal utpekade områden. När man tolkar resultaten måste är det viktigt att tänka på att det förekommer regionala skillnader i förekomst av värdefulla områden (m a p storlek, syfte osv) men även att länsstyrelserna hade olika ambitionsnivåer vid utpekandet.

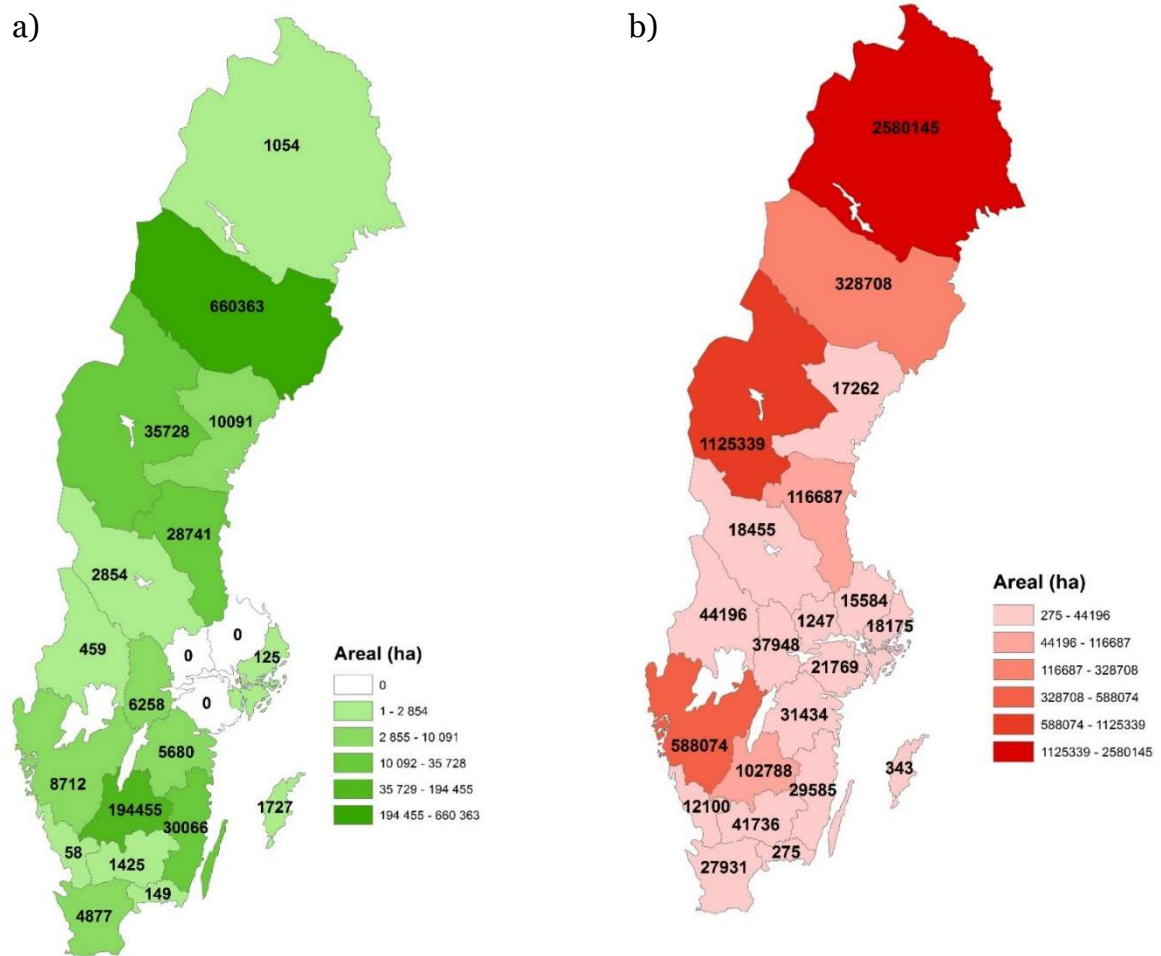


Figur 3. Länsstyrelsernas bedömning av skyddet av nationellt särskilt värdefulla naturmiljöer. I diagrammet redovisas bedömningarna: a) Ja, området har ett långsiktigt skydd, b) Nej området är till stor del skyddat men skyddet är otillräckligt för att långsiktigt trygga bevarandevärdena och c) Nej, området saknar eller har ett visst skydd men skyddet är otillräckligt för att långsiktigt trygga bevarandevärdena.

En viktig slutsats att ta med i arbetet med revideringen av den nationella strategin för skydd av värdefulla vatten är att det fortfarande är långt kvar till att nå målet för långsiktigt skydd. Det mål som tidigare satts upp vara att skydda 50% av de nationellt särskilt värdefulla områdena fram till 2010. Andra slutsatser är att länen har nått olika långt i arbetet och att det regionalt kan finnas behov av att peka ut nya områden eftersom det av olika anledningar sannolikt inte är möjligt att skapa ett långsiktigt skydd för alla de områden som har pekats ut.

Det måste dock återigen poängteras att det finns en osäkerhetsgrad i bedömningarna beroende på områdenas storlek och att grundförutsättningarna för genomförande av långsiktigt skydd kan variera starkt mellan olika områden. Vid jämförelse mellan olika län bör det även vägas in vilka områden som initialt pekades ut eftersom några län i hög grad pekade områden ut som redan från start kunde bedömas vara långsiktigt skyddade.

I figur 4a presenteras totalarealen nationellt särskilt värdefulla områden per län som länsstyrelserna bedömt ha ett långsiktigt skydd. I figur 4b presenteras arealerna av de nationellt särskilt värdefulla områden som inte bedöms ha ett tillräckligt skydd för att långsiktigt trygga de angivna bevarandevärdena d v s summan av kategorierna som svarat nej. Det är tydligt att det finns regionala skillnader och att vissa län har stora arealer av värdefulla vatten som idag saknar långsiktigt skydd. Västerbottens län svarar ensamt över 660 000 hektar långsiktigt skyddade nationellt särskilt värdefulla områden vilket är nära två tredjedelar av den totala långsiktigt skyddade nationella arealen i hela landet.

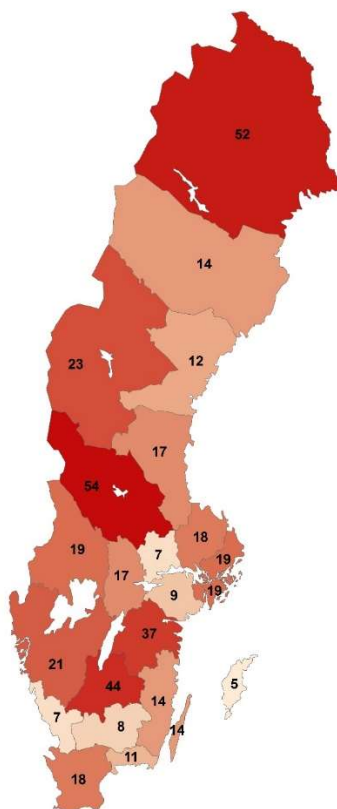


Figur 4. Länsstyrelsernas bedömning (21 st) av långsiktigt skydd för samtliga särskilt värdefulla naturmiljöer (525 st). a) Areal (hektar) av särskilt värdefulla naturmiljöer som bedömts ha ett långsiktigt skydd. b) Areal (hektar) särskilt värdefulla naturmiljöer där området till stor del är skyddat eller där området saknar eller har ett visst skydd, men skyddet är otillräckligt för att långsiktigt trygga bevarandevärdena.

De nationellt särskilt värdefulla områdena uppvisar en stor storleks- och innehållsmässig heterogenitet både inom och mellan olika län. Storleksmässigt finns allt ifrån stora fjällområden och stora sjöar ner till områden som omfattar ett mindre vattendrag med höga värden för flodpärlmussla. Områdena varierar även starkt med avseende på hur mycket sjöar och vattendrag som ingår. I databasen finns allt från stora sjöar till områden som till största delen utgörs av landmiljöer. Genomförande av långsiktigt skydd av ett enda sådant stort område kan dramatiskt förändra arealen skydd på både regionalt och nationellt. Sammantaget utgör arealen långsiktigt skyddade områden ett alldeles för grovt mått för att kunna följa upp både länsstyrelsernas och det nationella arbetet med skydd av nationellt särskilt värdefulla sjöar och vattendrag. Ett lämpligare uppföljningsmått är att följa upp antalet områden som har ett långsiktigt skydd vilket även är det som föreslogs i den nationella strategin från 2007 och som också var grunden för uppföljning av delmål 1 om skydd av värdefulla vattenmiljöer fram till 2010. På samma sätt kan man följa upp antalet områden som till stor del bedöms vara skyddade och områden som helt saknar skydd.

Kulturmiljövård. Antal områden, arealer och geografisk fördelning med och utan långsiktigt skydd

Totalt finns i databasen Värdefulla vatten 426 nationellt särskilt värdefulla områden som är utpekade för sina höga kulturmiljövärden. Områdena finns i alla län och varierar mellan 5 på Gotland och 54 i Dalarnas län (Figur 5).



Figur 5. Antal särskilt värdefulla **kulturmiljöer** som pekats ut för varje län. Totalt har 426 kulturmiljöer pekats ut som särskilt värdefulla.

18 länsstyrelser besvarade enkätundersökningen och bedömde skyddet av totalt 348 områden (82%) (Tabell 6). 88 (21%) områden med en areal på 120 000 hektar (8%) bedömdes ha ett långsiktigt skydd. 103 (24%) områden med en areal på 323 000 hektar (22%) bedömdes ha ett otillräckligt skydd även om området till stor del är skyddat. 157 (37%) områden med en samlad areal på 646 000 hektar (44%) bedömdes ha ett visst skydd eller sakna ett långsiktigt skydd. Information om skydd saknas för 78 (18%) områden med en areal på 381 000 hektar (26%).

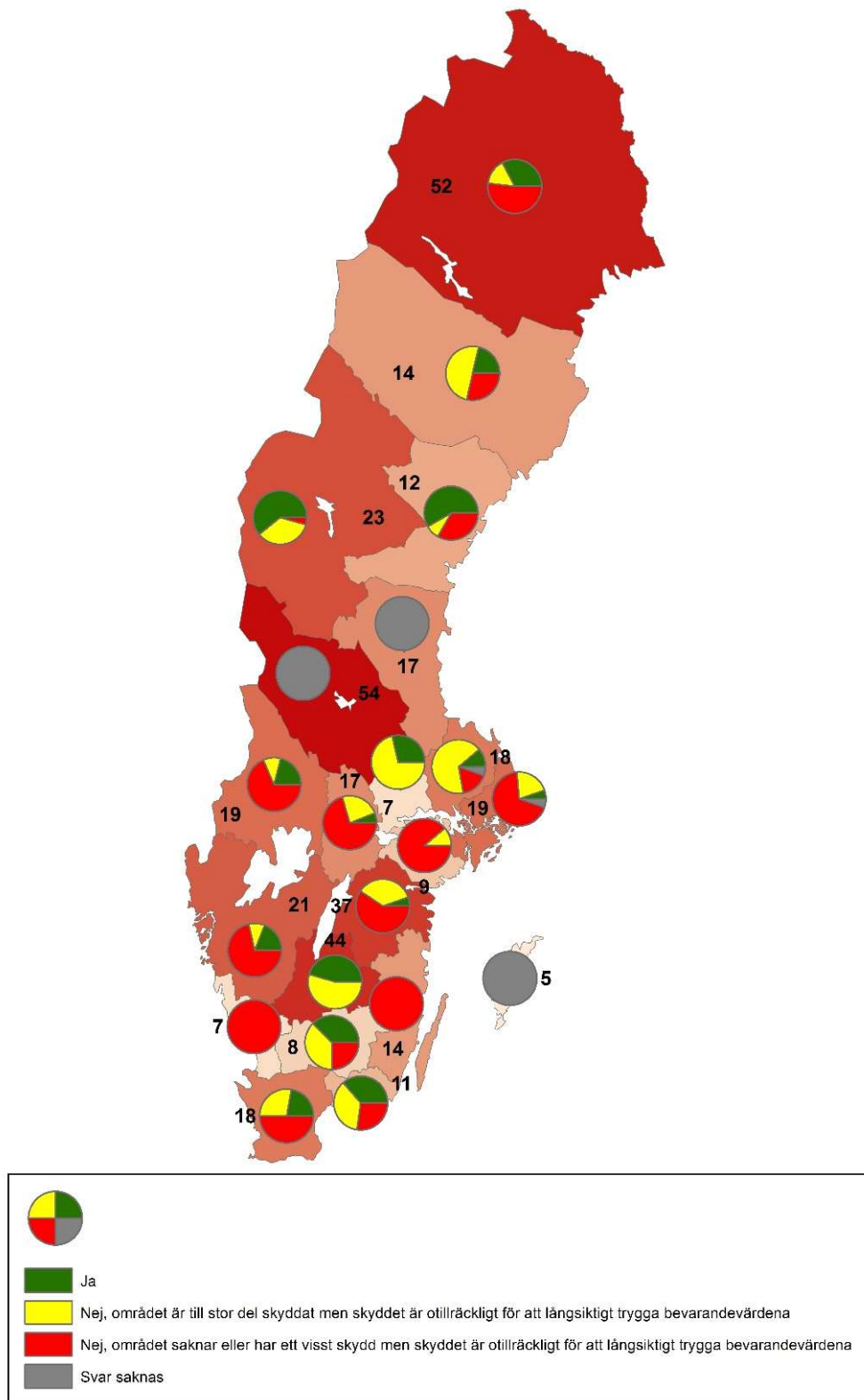
Tabell 6.

Länsstyrelsernas bedömning (18 st) av långsiktigt skydd för samtliga särskilt värdefulla **kulturmiljöer** (426 st) där respektive område bedömts om det har ett långsiktigt skydd eller inte. För några områden (78 st) saknas bedömning. Areal är i hektar (ha).

Kultur	Antal områden		Areal		Sjöareal		Vattendragsareal	
Ja	88	21%	119 920	8%	32 971	11%	2 772	8%
Nej, området är till stor del skyddat men skyddet är otillräckligt för att långsiktigt trygga bevarandevärdena	103	24%	323 430	22%	37 249	13%	10 322	30%
Nej, området saknar eller har ett visst skydd men skyddet är otillräckligt för att långsiktigt trygga bevarandevärdena	157	37%	646 170	44%	121 815	42%	13 401	40%
Inget svar	78	18%	380 987	26%		0%	7 405	22%
Totalsumma	426	100%	1 470 507	100%	288 186	100%	33 900	100%

En länsvis sammanställning av antal och areal av områden som bedöms omfattas av eller saknar långsiktigt skydd redovisas i Bilaga 2. I figur 6 visas länsstyrelsernas bedömningar av långsiktigt skydd. Resultaten presenteras länsvis och det är viktigt att notera att figuren visar andelar och att antalet nationellt särskilt värdefulla områden varierar starkt mellan länen. Det kan vara ett resultat av att det i många fall kan vara svårt att bedöma om ett område har ett långsiktigt skydd eller om det till stor del är skyddat men att skyddet är otillräckligt för att trygga bevarandevärdena. Vid utvärderingen av den geografiska fördelningen av skyddet bör iaktas att tre län, Dalarna, Gotland och Gävleborg inte har lämnat svar om skydd av kulturmiljöer.

Det är stor variation mellan länens bedömningar alltifrån län där att inga områden bedöms ha långsiktigt skydd till län där upp emot tre fjärdedelar av antalet anses vara långsiktigt skyddade. Riksgenomsnittet för långsiktigt skydd är 21% (tabell 6).



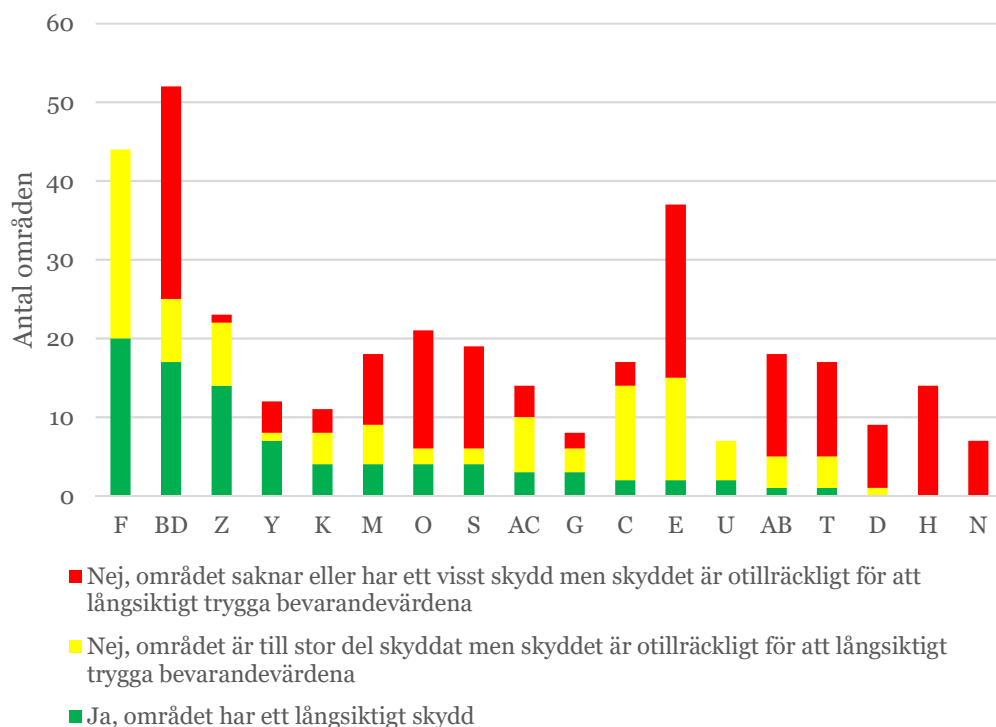
Figur 6.

Länsstyrelsernas bedömning (svar från 18 län) av långsiktigt skydd av värdefulla **kulturmiljöer** (426 st) där respektive område bedömts om det har ett långsiktigt skydd eller inte. För tre län (78 områden) saknas bedömning. Andel områden för varje län som har eller saknar långsiktigt skydd framgår av cirkeldiagrammen, där siffrorna anger antalet områden för varje län.

I figur 7 presenteras länsstyrelsernas bedömning (antal områden per län med) av skydd av nationellt särskilt värdefulla kulturmiljöer. Det framgår tydligt att det finns regionala skillnader mellan hur många områden som länsstyrelserna bedömer vara långsiktigt skyddade. Skillnaderna kan bero på att arbetet med skydd av värdefulla vattenmiljöer har haft olika prioritet mellan länsstyrelserna eller att man trots anvisningar om hur områden ska bedömas har olika uppfattningar om vad som är ett långsiktigt skydd.

Några länsstyrelser (Jönköping, Norrbotten och Jämtlands län) har ett högre antal långsiktigt skyddade nationellt särskilt värdefulla sjöar och vattendrag än de flesta andra län. Några länsstyrelser verkar inte ha kommit lika långt i arbetet och redovisar inga eller bara enstaka långsiktigt skyddade områden. I dessa län behöver en särskild områdesskyddsinsats genomföras för att trygga en god nationell geografisk fördelning av de långsiktigt skyddade områdena.

Många län bedömer att en stor andel av deras nationellt särskilt värdefulla områden idag saknar eller endast till viss del har ett tillräckligt skydd för utpekade bevarandevärden. Detta visar att det finns ett stort antal områden som potentiellt skulle kunna skyddas men orsakerna till att områdena inte har skyddats och förutsättningarna för genomförande av skydd behöver undersökas närmare. När man diskuterar genomförandet av långsiktigt skydd är det även viktigt att tänka på att det förekommer regionala skillnader i förekomst av värdefulla områden men även att länsstyrelserna kan haft olika ambitionsnivåer när områdena pekades ut.



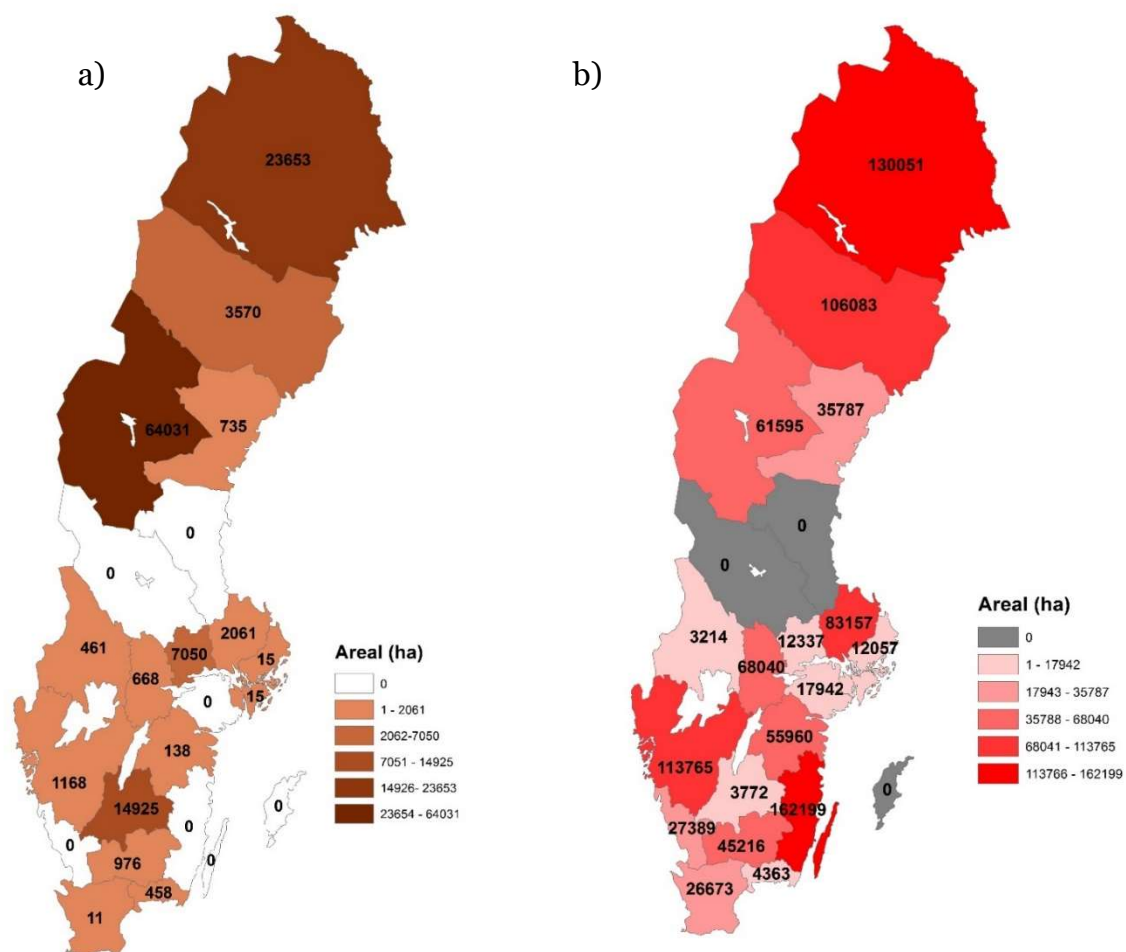
Figur 7. Länsstyrelsernas bedömning av skyddet av nationellt särskilt värdefulla **kulturmiljöer**. I diagrammet redovisas bedömningarna: a) Ja, området har ett långsiktigt skydd, b) Nej området är till stor del skyddat men skyddet är otillräckligt för att långsiktigt trygga bevarandevärdena och c) Nej, området saknar eller har ett visst skydd men skyddet är otillräckligt för att långsiktigt trygga bevarandevärdena.

I figur 8 presenteras Länsstyrelsernas bedömningar av det arealmässiga skyddet av nationellt särskilt värdefulla kulturmiljöer.

Jämtland och Norrbottens län redovisar de största arealerna med långsiktigt skydd och tillsammans svarar de för 73% av all areal som bedömts ha tillräckligt skydd. Tre län bedömer att de inte har några långsiktigt skyddade områden. Alla län bedömer att de har värdefulla områden som saknar långsiktigt skydd och för många län rör det sig om mycket stora arealer.

Områden utpekade för höga kulturmiljövärden uppvisar en hög grad av variation vad det gäller hur mycket vattenmiljöer som ingår. En enkel förklaring är att en stor del av kulturmiljövärden i och i anslutning till sjöar och vattendrag inte finns i vattenmiljön utan i dess närområde. En mindre areal kulturmiljöer har skyddats långsiktigt jämfört med naturmiljöer vilket speglar olika prioriteringar och tillgång till resurser för genomförande av långsiktigt skydd.

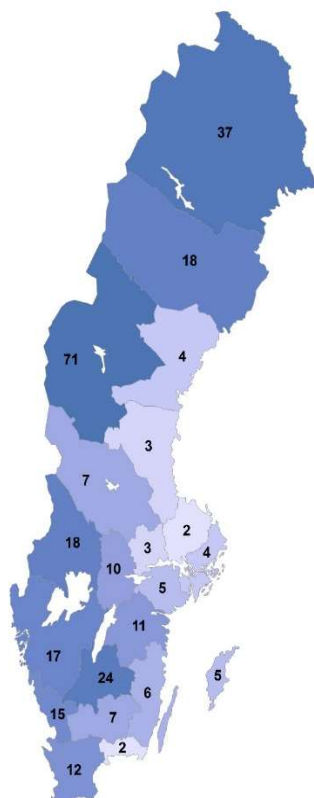
Det finns också skillnader mellan intressena i hur områdena i Värdefulla vatten pekades ut som kan spela in på hur mycket som har skyddats. Naturvården kunde tack vare större resurser och bättre underlag genomföra ett mer fördjupat arbete vid utpekandet och avgränsningen av områdena. Kulturmiljöerna i sin tur är i stor utsträckning identiska med riksintresseområdena för kulturmiljövård. En annan anledning kan vara så att de styrmedel för långsiktigt skydd av kulturmiljöer som anges i den nationella strategin är alltför inriktade mot formella skyddsformer och inte mot vård av byggnader och fornminnen såväl som hävd av brukade marker som är en förutsättning för långsiktigt bevarande av kulturmiljöerna. Allt detta måste beaktas i arbetet med revideringen av den nationella strategin och inte minst när kriterier för utpekande och styrmedel för genomförande ska revideras och när nya mål för framtida skydd ska föreslås.



Figur 8. Länsstyrelsernas bedömning (18 st) av långsiktigt skydd för samtliga värdefulla **kulturmiljöer** (426 st). a) Areal (hektar) av värdefulla kulturmiljöer som bedömts ha ett långsiktigt skydd. b) Areal (hektar) särskilt kulturmiljöer där området till stor del är skyddat eller där området saknar eller har ett visst skydd, men skyddet är otillräckligt för att långsiktigt trygga bevarandevärdena. Tre länsstyrelser har inte lämnat svar vilket gör att bedömning saknas för 78 områden.

Fisk-/fiskevård. Antal områden, arealer och geografisk fördelning med och utan långsiktigt skydd

Totalt finns 281 nationellt särskilt värdefulla områden för fisk-/fiskevärden i databasen Värdefulla vatten. Antalet områden varierar för varje län från 2 områden i Blekinge och Uppsala län till 71 områden i Jämtlands län (Figur 9).



Figur 9. Antal särskilt värdefulla miljöer för **fiske** som pekats ut för varje län. Totalt har 281 miljöer för fiske pekats ut som värdefulla.

I tabell 7 presenteras en översikt av länsstyrelsernas bedömningar av skyddsläget för nationellt särskilt värdefulla områden utpekade för sina fisk-och eller fiskevärden. Den totala arealen av samtliga 281 värdefulla vatten med fisk-/fiskevärden uppgår till 1,9 miljoner hektar. Bedömningar av skydd gjordes av 17 länsstyrelser. För tre län som inte svarade på enkäten gjordes bedömningen av skydd av Havs-och Vattenmyndigheten. Sammanlagt bedömdes 210 områden (93%) med en total areal på 1,83 miljoner hektar (96%). 31 områden (11%) eller 570 000 hektar (30%) bedömdes ha ett långsiktigt skydd. 161 (57%) områden eller 1 122 000 hektar (59%) bedömdes vara till stor del men otillräckligt skyddade. 72 (26%) områden eller 135 000 hektar (7%) bedömdes ha ett visst eller saknar långsiktigt skydd.

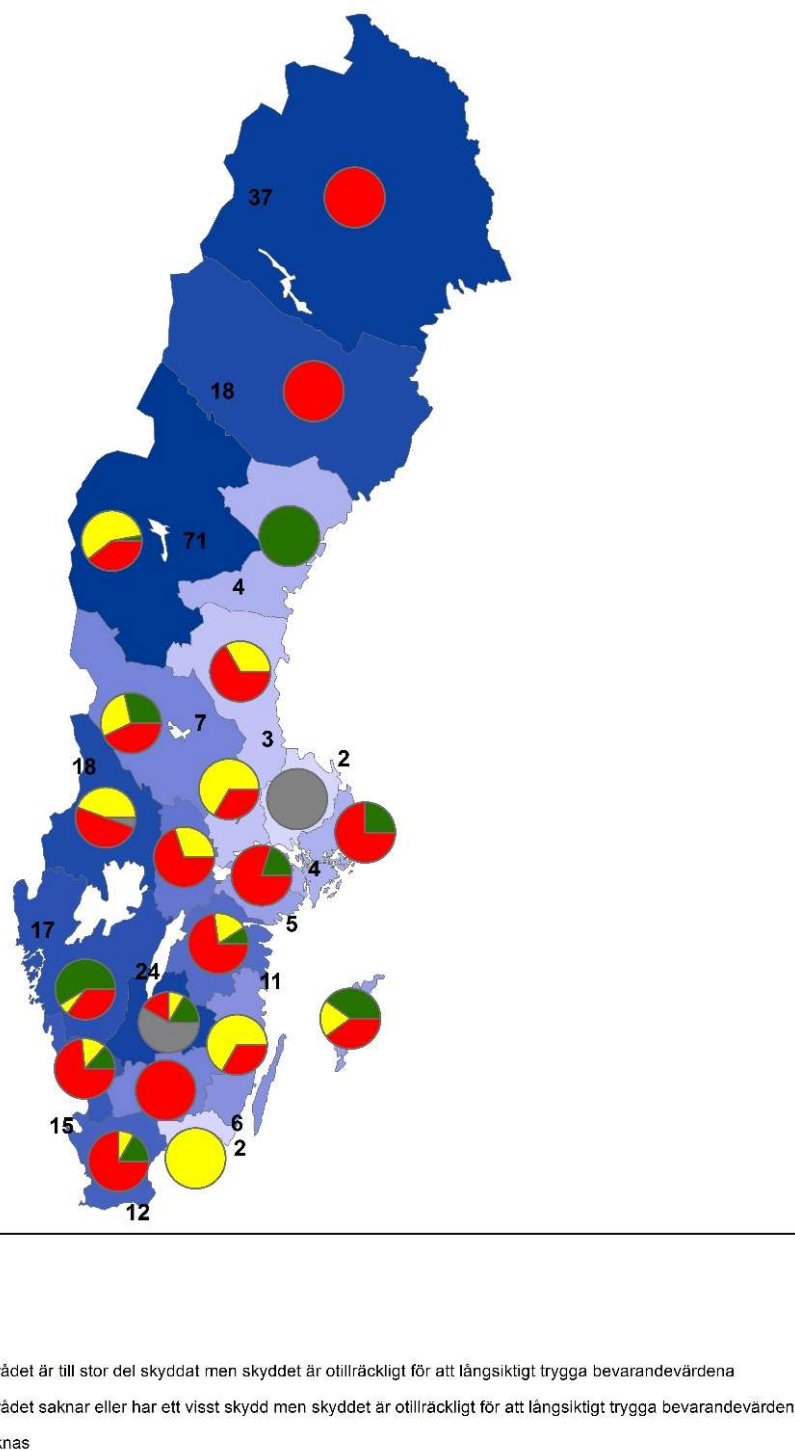
Tabell 7. Länsstyrelsernas bedömning (17 st) av långsiktigt skydd för samtliga särskilt värdefulla miljöer för **fisk-/fiskevärden** (281 st) där respektive område bedömts om det har ett långsiktigt skydd eller inte. För tre län har Havs- och vattenmyndigheten gjort bedömningen. För några områden (17 st) saknas bedömning. Areal är i hektar (ha).

FISK/FISKE	Antal områden		Areal värdefulla vatten		Sjöareal		Vattendragsareal	
ja	31	11%	569 932	30%	554 806	45%	15 126	2%
Nej, området är till stor del skyddat men skyddet är otillräckligt för att långsiktigt trygga bevarandevärdena	72	26%	135 375	7%	75 259	6%	60 116	9%
Nej, området saknar eller har ett visst skydd men skyddet är otillräckligt för att långsiktigt trygga bevarandevärdena	161	57%	1 122 352	59%	531 959	43%	590 393	88%
Inget svar	17	6%	74 191	4%	66 112	5%	8 079	1%
Totalt	281	100%	1 901 850	100%	1 228 136	100%	673 714	100%

En länsvis sammanställning av antal och areal av områden som bedöms omfattas av eller saknar långsiktigt skydd redovisas i Bilaga 3. I figur 10 visas länsstyrelsernas bedömningar av långsiktigt skydd. Det är viktigt att notera att figuren visar andelar och att antalet nationellt särskilt värdefulla områden varierar starkt mellan olika län.

Det är stor variation mellan länen i hur man bedömer skyddet av nationellt särskilt värdefulla områden utpekade för fisk-/fiskevärden. Västernorrland bedömer att samtliga områden har ett långsiktigt skydd medan fem länsstyrelser inte anser att något av de utpekade områdena är långsiktigt skyddat. Riksgenomsnittet för långsiktigt skydd av områden med fisk-/fiskevärden är 11% vilket är klart lägre än för natur-och kulturmiljöer. En förklaring till den lägre andelen långsiktigt skydd kan vara att områdena i kategorin har pekats ut för antingen fiskvärden eller fiskevärden eller ibland båda delarna. Områden enbart utpekade för fiskvärden kan och bör oftast bedömas och skyddas som områden för naturvärden.

För de områden som pekats ut som värdefulla för fiske (omfattande fritidsfiske) kan det i många fall vara svårt att kombinera hållbart nyttjande av fiskeresursen och långsiktigt skydd. Fiskevärden har dessutom liten erfarenhet av att arbeta med långsiktiga skyddsformer på det sätt som den nationella strategin föreslår. I stora områden med ett betydande fritidsfiske behövs antagligen i många fall andra definitioner av långsiktigt skydd eller bevarande vilket är viktigt att få med vid revideringen av den nationella strategin. Huvuddelen av de nationellt särskilt värdefulla områden finns i den kategori som bedöms vara till stor del skyddade men otillräckligt för att långsiktigt trygga bevarandevärdena. Det framgår att bedömningarna av vad som är långsiktigt skyddat och till stor del men otillräckligt skyddat varierar starkt mellan olika länsstyrelser. Det kan vara ett resultat av att det i många fall kan vara svårt att bedöma om ett område har ett långsiktigt skydd eller om det till stor del är skyddat men att skyddet är otillräckligt för att trygga bevarandevärdena.

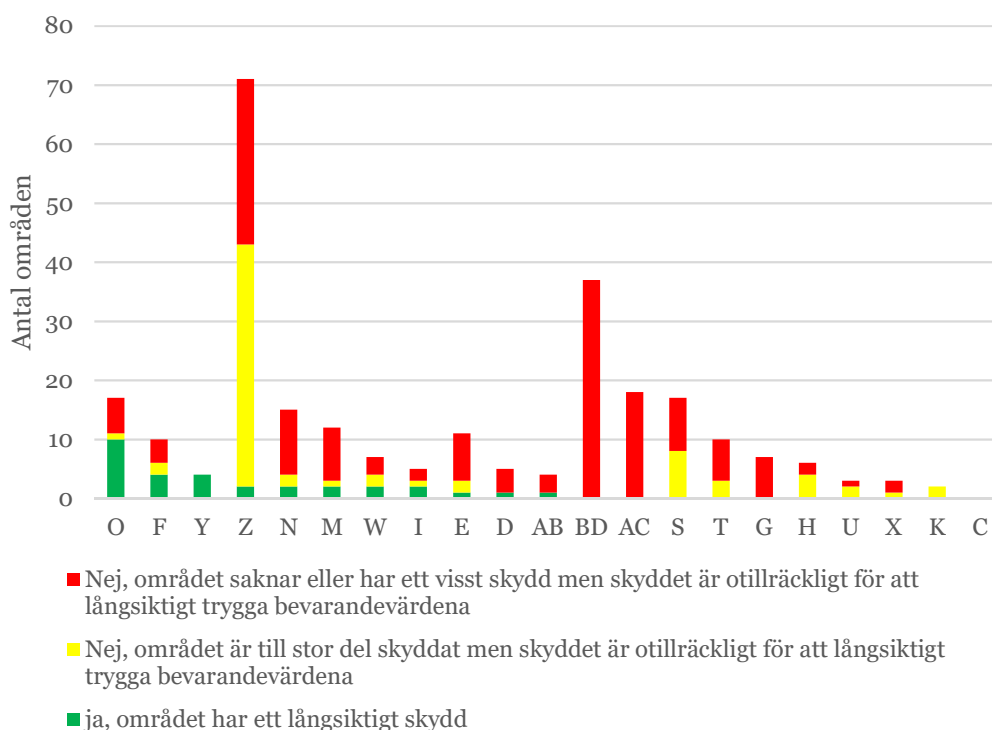


Figur 10.

Länstyreternas bedömning av långsiktigt skydd för samtliga områden som är särskilt viktiga för **fisk- /fiskevärden** (281 st) där respektive område bedömts om det har ett långsiktigt skydd eller inte. Svar inkom från 17 län och Havs-och Vattenmyndigheten har bedömt skyddet i ytterligare tre.

För några områden (17 st) saknas bedömning. Andel områden för varje län som har eller saknar långsiktigt skydd framgår av cirkeldiagrammen, där siffrorna anger antalet områden för varje län. Bedömning från två län saknas helt

De flesta länsstyrelser bedömer dock att endast ett fåtal eller inga nationellt särskilt värdefulla fisk-fiskemiljöer har ett långsiktigt skydd (Figur 11). Norrbotten och Västerbotten bedömer att samtliga områden till stor del är skyddade men att skyddet är otillräckligt för att trygga områdenas bevarandevärden. Jämtlands län som har pekat ut flest områden bedömer att bara ett fåtal har ett långsiktigt skydd och att många områden har ett visst eller saknar skydd för bevarandevärdena. Det är svårt att förklara varför de olika länsstyrelserna gör så olika bedömningar. Möjliga förklaringar inkluderar otydligheter i den nationella strategin om hur långsiktigt skydd ska bedömas men kan också bero på skillnader mellan länen i hur man arbetar med genomförandet av skydd av vattenmiljöer. Arbeta med långsiktigt skydd av värdefulla vattenmiljöer har låg prioritet på många länsstyrelser. Ofta prioriterar länsstyrelserna skydd av andra naturtyper och naturvärden och fiskevärden kan ha olika syn på hur vattenmiljöerna ska bevaras och särskilt när det gäller samtidigt nyttjande (fiske) och bevarande. Det måste också nämnas att det finns en stor heterogenitet bland de objekt som har pekats ut både vad det gäller områdenas karaktär och möjligheterna till genomförande av långsiktigt skydd.

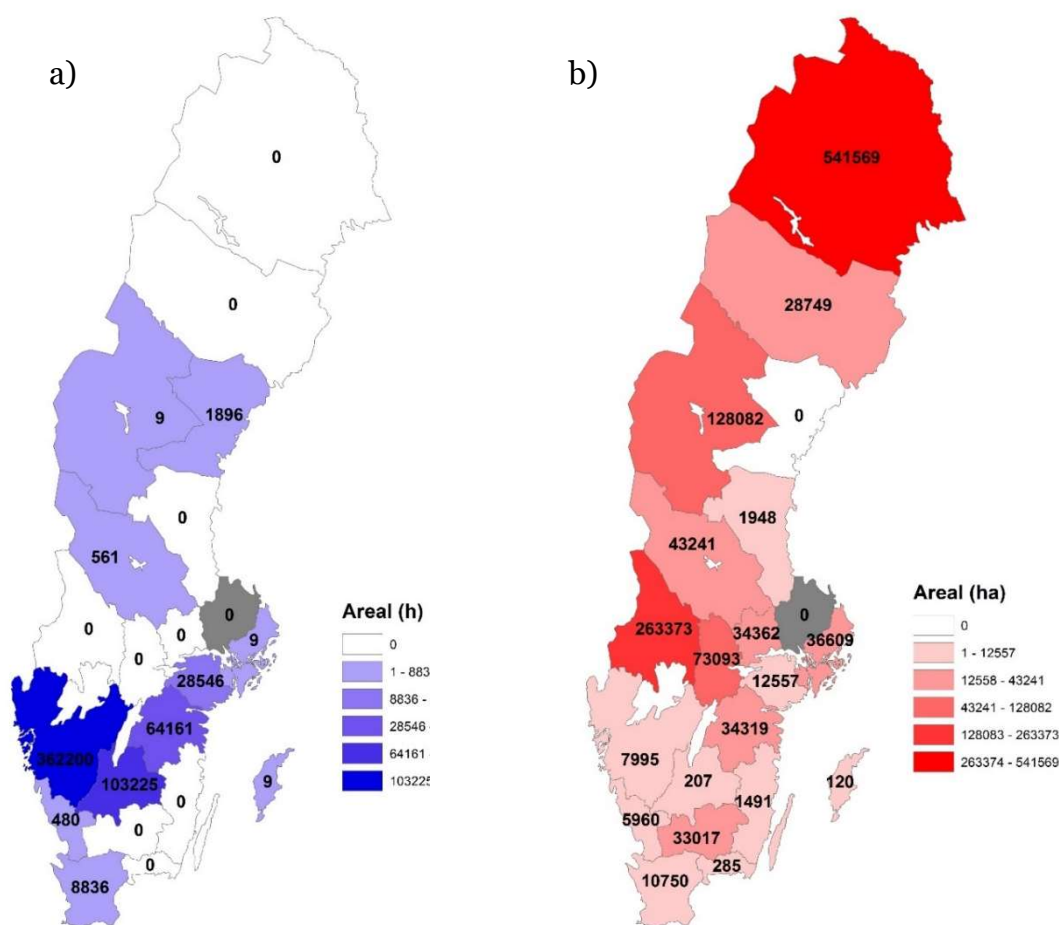


Figur 11.

Länsstyrelsernas bedömning av långsiktigt skydd för samtliga områden värdefulla för **fisk-/fiskevärden** (281 st). I diagrammet redovisas bedömningarna: a) Ja, området har ett långsiktigt skydd, b) Nej området är till stor del skyddat men skyddet är otillräckligt för att långsiktigt trygga bevarandevärdena och c) Nej, området saknar eller har ett visst skydd men skyddet är otillräckligt för att långsiktigt trygga bevarandevärdena.

I figur 12 redovisas totalarealen för områden per län som bedömts ha ett långsiktigt skydd samt de som saknar skydd dvs summan av båda de kategorier som svarat nej. Det är tydligt att det finns regionala skillnader och att vissa län har stora arealer av värdefulla vatten som idag saknar långsiktigt skydd.

Västra Götalands län är det län som har de i särklass största arealerna nationellt särskilt värdefulla områden som bedömdes vara långsiktigt skyddade och som motsvarar 64% av arealen som bedömts skyddad nationellt. Så mycket som 8 län bedömer att de inte har några områden som är långsiktigt skyddade.



Figur 12.

Länsstyrelsernas bedömning av långsiktigt skydd för samtliga områden värdefulla för **fisk-/fiskevården** (281 st). a) Areal (hektar) av värdefulla fisk-/fiske-miljöer som bedömts ha ett långsiktigt skydd. b) Areal (hektar) värdefulla fisk-/fiske-miljöer där området till stor del är skyddat eller där området saknar eller har ett visst skydd, men skyddet är otillräckligt för att långsiktigt trygga bevarandevärdena. Svar inkom från 17 län och Havs-och Vattenmyndigheten har bedömt skyddet i ytterligare tre. För några områden (20 st) saknas bedömning.

Bilaga 1. Länsstyrelsernas bedömning av långsiktigt skydd för särskilt värdefulla vatten med naturvärden.

Län	Ja, långsiktigt skydd				Nej, området är till stor del skyddat men skyddet är otillräckligt för att långsiktigt trygga bevarandevärdena				Nej, området saknar eller har ett visst skydd men skyddet är otillräckligt för att långsiktigt trygga bevarandevärdena				Inget svar				Totalt			
	Antal	Areal	Sjö	Vatten- drag	Antal	Areal	Sjö	Vatten- drag	Antal	Areal	Sjö	Vatten- drag	Antal	Areal	Sjö	Vatten- drag	Antal	Areal	Sjö	Vatten- drag
AB	1	125	0	0					4	18 175	15 261	0					5	18 300	15 261	0
AC	38	660 363	30 642	23	16	198 707	7 457	77 421	22	130 001	13 349	313					76	989 071	51 448	77 757
BD	1	1 054	7	110	19	2 222 363	141 563	4 620	24	357 782	4 891	243 919					44	2 581 199	146 461	248 649
C					6	4 256	561	81	2	11 328	6	11 035					8	15 584	567	11 116
D					1	10 465	1	0	8	11 304	10 255	18					9	21 769	10 256	18
E	4	5 680	4 506	0	3	286	49	0	10	31 148	27 265	237					17	37 114	31 820	237
F	18	194 455	179 379	17	7	102 022	390	0	15	766	249	0					40	297 243	180 018	17
G	2	1 425	329	0					5	41 736	21 991	273					7	43 161	22 320	273
H	8	30 066	1 399	5	14	27 487	7 102	446	8	2 098	1 650	38					30	59 651	10 151	489
I	6	1 727	735	0	1	258	248	0	1	85	38	0					8	2 070	1 021	0
K	1	149	6	0	2	219	11	172	1	56	54	0					4	424	71	172
M	5	4 877	223	8	6	5 080	30	74	15	22 851	11 551	278	1	535	279	0	27	33 343	12 083	360
N	2	58	5	0	5	9 357	2 444	187	6	2 743	166	0					13	12 158	2 615	187
O	5	8 712	4 262	0	13	9 188	7 130	128	17	578 886	541 427	356					35	596 786	552 819	484
S	2	459	34	1	11	665	196	152	13	43 531	6 690	2 489					26	44 655	6 920	2 642
T	10	6 258	399	0	7	37 839	14 907	1	5	109	12	0					22	44 206	15 318	1
U					6	1 210	398	0	1	37	0	0					7	1 247	398	0
W	6	2 854	516	240	4	6 027	1 777	2 636	8	12 428	2 799	560					18	21 309	5 092	3 436
X	9	28 741	6 578	532	6	42 943	8 932	1 061	32	73 744	17 736	388					47	145 428	33 246	1 981
Y	13	10 091	3 622	146	3	5 206	430	324	32	12 056	3 492	204					48	27 353	7 544	674
Z	7	35 728	5 084	675	20	1 124 827	105 083	2 564	6	512	301	31	1	0	0	0	34	1 161 067	110 468	3 270
Summa	138	992 822	237 726	1 757	150	3 808 405	298 709	89 867	235	1 351 376	679 183	260 139	2	535	279	0	525	6 153 138	1 215 897	351 763

Bilaga 2. Länsstyrelsernas bedömning av långsiktigt skydd för värdefulla vatten med kulturmiljövärden.

Län	Ja, Långsiktigt skydd				Nej, området är till stor del skyddat men skyddet är otillräckligt för att långsiktigt trygga bevarandevärdena				Nej, området saknar eller har ett visst skydd men skyddet är otillräckligt för att långsiktigt trygga bevarandevärdena				Inget svar				Totalt			
	Antal	Areal	Sjö	Vatten- drag	Antal	Areal	Sjö	Vatten- drag	Antal	Areal	Sjö	Vatten- drag	Antal	Areal	Sjö	Vatten- drag	Antal	Areal	Sjö	Vatten- drag
AB	1	15	8	0	4	3 769	3 166	0	13	8 288	5 524	0	1	80	0	0	19	12 152	8 698	0
AC	3	3 570	641	6	7	91 627	9 060	8 371	4	14 456	4 642	280					14	109 653	14 343	8 657
BD	17	23 653	7 721	154	8	27 801	5 735	212	27	102 250	17 548	6 261					52	153 704	31 004	6 627
C	2	2 061	68	0	12	61 174	2 524	31	3	21 983	4 399	376	1	1 107	6	0	18	86 325	6 997	407
D					1	84	1	4	8	17 858	621	2					9	17 942	622	6
E	2	138	20	0	13	37 481	8 072	299	22	18 479	2 420	143					37	56 098	10 512	442
F	20	14 925	6 116	17	24	3 772	524	5									44	18 697	6 640	22
G	3	976	108	9	3	4 233	148	7	2	40 983	29 826	273					8	46 192	30 082	289
H									14	162 199	10 297	567					14	162 199	10 297	567
I													5	3 832	511	0	5	3 832	511	0
K	4	458	6	32	4	3 157	306	189	3	1 206	127	70					11	4 821	439	291
M	4	11	0	0	5	15 258	80	19	9	11 415	108	26					18	26 684	188	45
N									7	27 389	783	1 042					7	27 389	783	1 042
O	4	1 168	509	0	2	3 751	843	0	15	110 014	29 987	2 441					21	114 933	31 339	2 441
S	4	461	60	0	2	98	2	3	13	3 116	599	0					19	3 675	661	3
T	1	668	83	0	4	8 389	453	0	12	59 651	8 565	741					17	68 708	9 101	741
U	2	7 050	4 915	402	5	12 337	1 027	5									7	19 387	5 942	407
W													54	313 970	67 088	4 507	54	313 970	67 088	4 507
X													17	61 998	28 546	2 898	17	61 998	28 546	2 898
Y	7	735	48	17	1	315	142	0	4	35 472	4 012	940					12	36 522	4 202	957
Z	14	64 031	12 668	2 135	8	50 184	5 166	1 177	1	11 411	2 357	239					23	125 626	20 191	3 551
Summa	88	119 920	32 971	2 772	103	323 430	37 249	10 322	157	646 170	121 815	13 401	78	380 987	96 151	7 405	426	1 470 507	288 186	33 900

Bilaga 3. Länsstyrelsernas bedömning av långsiktigt skydd för värdefulla vatten med fisk-/fiskevärden.

Län	Ja, långsiktigt skydd				Nej, området är till stor del skyddat men skyddet är otillräckligt för att långsiktigt trygga bevarandevärdena				Nej, området saknar eller har ett visst skydd men skyddet är otillräckligt för att långsiktigt trygga bevarandevärdena				Inget svar				Totalt			
	Antal	Areal	Sjö	Vatten- drag	Antal	Areal	Sjö	Vatten- drag	Antal	Areal	Sjö	Vatten- drag	Antal	Areal	Sjö	Vatten- drag	Antal	Areal	Sjö	Vatten- drag
AB	1	9	0	9					3	36 609	35 782	827					4	36 618	35 782	836
AC									18	28 749	5 853	22 896					18	28 749	5 853	22 896
BD									37	541 569	56 231	485 338					37	541 569	56 231	485 338
C													2	32 942	25 255	7 687	2	32 942	25 255	7 687
D	1	28 546	28 546	0					4	12 557	7 537	5 020					5	41 103	36 083	5 020
E	1	64 161	64 161	0	2	28	0	28	8	34 291	33 515	776					11	98 480	97 676	804
F	4	103 225	103 178	47	2	104	0	104	4	103	0	103	14	38 539	38 147	392	24	141 971	141 325	646
G									7	33 017	12 906	20 111					7	33 017	12 906	20 111
H					4	630	0	630	2	861	0	861					6	1 491	0	1 491
I	2	9	0	9	1	11	0	11	2	109	0	109					5	129	0	129
K					2	285	0	285									2	285	0	285
M	2	8 836	0	8 836	1	147	0	147	9	10 603	5 250	5 353					12	19 586	5 250	14 336
N	2	480	442	38	2	746	0	746	11	5 214	3 335	1 879					15	6 440	3 777	2 663
O	10	362 200	358 348	3 852	1	956	0	956	6	7 039	6 574	465					17	370 195	364 922	5 273
S					8	4 853	42	4 811	9	258 520	254 635	3 885	1	2 710	2 710	0	18	266 083	257 387	8 696
T					3	14 460	14 422	38	7	58 633	58 596	37					10	73 093	73 018	75
U					2	32 106	32 106	0	1	2 256	0	2 256					3	34 362	32 106	2 256
W	2	561	101	460	2	6 849	0	6 849	3	36 392	19	36 373					7	43 802	120	43 682
X					1	774	0	771	2	1 174	139	1 035					3	1 948	139	1 806
Y	4	1 896	30	1 866													4	1 896	30	1 866
Z	2	9	0	9	41	73 426	28 689	44 737	28	54 656	51 587	3 069					71	128 091	80 276	47 815
Summa	31	569 932	554 806	15 126	72	135 375	75 259	60 113	161	1 122 352	531 959	590 393	17	74 191	66 112	8 079	281	1 901 850	1 228 136	673 711

Del 2 och 3. Komplettering av bevarandevärden och bedömning av långsiktigt skydd

Del 2 och 3. Komplettering av bevarandevärden och bedömning av långsiktigt skydd

Denna promemoria redovisar resultaten från en enkätundersökning som Havs- och vattenmyndigheten genomförde våren 2017. Enkätundersökningen som riktades till länsstyrelserna omfattade frågor om länsstyrelsernas arbete med att skydda våra mest värdefulla sötvattensmiljöer samt behoven av skydd av ytterligare värdefulla vattenmiljöer. Syftet var att ta fram underlag till Havs- och vattenmyndighetens redovisning av uppdraget om skydd av värdefulla sjöar och vattendrag i Havs- och vattenmyndighetens regleringsbrev för 2017. Länsstyrelsernas svar på enkätfrågorna utgör ett av flera viktiga underlag som kommer att användas vid revideringen av den nationella strategin för skydd av nationellt värdefulla sjöar och vattendrag.

Havs- och vattenmyndighetens PM

Havs- och vattenmyndigheten
Postadress: Box 11 930, 404 39 Göteborg
Besök: Gullbergs Strandgata 15 , 404 39 Göteborg
www.havochvatten.se